

Andmekaitse Inspeksioon
Tatari 39
Tallinn 10134

Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1, Tallinn 10122
(taotluse esitaja)

TAOTLUS ISIKUANDMETE TÖÖTLEMISEKS TEADUSUURINGUS

Juhindudes isikuandmete kaitse seaduse (IKS) paragrahvis 6 sätestatust palun kooskõlastada

Uuringu pealkiri	Enne pensioniiga II pensionisambast väljamaksete mõjude analüüs	
Kas poliitika kujundamise uuring (IKS § 6 lg 5)	või	Jah
uuring hõlmab eriliigilisi isikuandmeid ja puudub valdkondlik eetikakomitee (IKS § 6 lg 4)		Ei
<i>Palume eelmise kahe lahtri puhul valida üks vastavalt õiguslikule alusele, v.a olukorras, kui poliitika kujundamise uuringu puhul puudub valdkondlik eetikakomitee. Kui poliitika kujundamise uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, siis täita ka eetikakomitee otsuse lahter.</i>		
Kas isikuandmete töötleja on määranud andmekaitse spetsialisti (sh tema nimi ja kontaktandmed)?		Erik Amann, 671 3819, andmekaitse@rmit.ee
Kas on olemas eetikakomitee otsus ¹ ? <i>Kooskõlastuse olemasolul lisada see taotlusele.</i>		Ei töödelda eriliiki isikuandmeid
Kas osa uuringust toimub andmesubjekti nõusoleku alusel? <i>Kui jah, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.</i>		Ei

1. Vastutava töötleja üldandmed²	
1.1. Vastutava töötleja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post, telefon</i>	Rahandusministeerium, 70000272, Suur-Ameerika 1 10122 Tallinn Harju maakond Tõnu Lillelaid, tonu.lillelaid@fin.ee
1.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	

2. Volitatud töötleja üldandmed³	
2.1. Volitatud töötleja nimi, registrikood, aadress ja kontaktandmed (sh kontaktisik) <i>Aadress analoogne registrikandega, kontaktisiku e-post ja</i>	Tallinna Tehnikaülikool, 74000323 Ehitajate tee 5, 19086 Tallinn Erik Puura, info@taltech.ee

¹ IKS § 6 lg 4 - kui uuringus töödeldakse eriliiki isikuandmeid, on vajalik ka eetikakomitee kooskõlastus.

² Vastutav töötleja on uuringu läbiviija (tellija). Juhul, kui vastutav töötleja kasutab uuringu läbiviimisel teisi isikuid ja asutusi, siis on need teised isikud ja asutused volitatud töötlejad.

³ Volitatud töötlejate loetelu peab olema ammendav ehk kõik volitatud töötlejad peavad olema nimetatud. Kui taotluse esitaja on volitatud töötleja, peab taotlusele olema lisatud dokument, kust nähtub, et vastutav töötleja on volitatud töötlejale andnud volituse inspeksioonile taotluse esitamiseks.

telefoninumber	
2.2. Isikuandmete töötlemiskoha aadress (kui erineb registriandmetest) <i>maja, tänav, asula/linn, maakond, postiindeks</i>	

<p>3. Mis on teadusuuringu läbiviimise õiguslik alus?</p> <p><i>Nimetage õigusakt, mis annab Teile õiguse teadusuuringut läbi viia. Ei piisa viitest IKS § 6-le. Poliitikakujundamise eesmärgil läbiviidava uuringu puhul tuua välja volitusnorm, millest nähtub, et asutus on selle valdkonna eest vastutav.</i></p> <p><i>Akadeemilise uuringu korral võib see olla näiteks Teadus- ja arendustegevuse korralduse seadus või teadus- või arendusprojekti avamise otsus, leping vms.</i></p>	<p>Tegu on uuringuga, mille läbiviijaks on Tallinna Tehnikaülikool.</p> <p>Rahandusministeeriumi ja Tallinna Tehnikaülikooli vahel on sõlmitud leping nr 1.4-6/24/14</p> <p>Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse § 9 punkti 1 kohaselt on kõigi ministeeriumide ülesanne kavandada ja viia ellu oma valitsemisalale tarvilikku teadus- ja arendustegevust ning innovatsiooni, pidades silmas teadmispõhise poliitika kujundamise põhimõtteid ning arvestades riigi ja valitsemisala strateegilisi sihte ning terviklikku toimimist.</p> <p>Isikuandmete kaitse seaduse §6 kohaselt on lubatud isikuandmete töötlemine teadus- ja ajaloouringu ning riikliku statistika vajadusteks ning lõike 5 kohaselt loetakse teadusuuringuks ka täidesaatva riigivõimu analüüsid ja uuringud, mis tehakse poliitika kujundamise eesmärgil ja nende koostamiseks on täidesaatval riigivõimul õigus teha päringuid teise vastutava või volitatud töötleja andmekogusse ning töödelda saadud isikuandmeid. Lõikest 1 tulenevalt võib isikuandmeid andmesubjekti nõusolekuta teadus- või ajaloouringu või riikliku statistika vajadusteks töödelda eelkõige pseudonüümitud või samaväärset andmekaitse taset võimaldaval kujul ning enne isikuandmete üleandmist teadus- või ajaloouringu või riikliku statistika vajadustel töötlemiseks asendatakse isikuandmed pseudonüümitud või samaväärset andmekaitse taset võimaldaval kujul andmetega. Palumegi võimalust kasutada antud uuringus registrite pseudonüümitud andmeid, mis uuringu teostamiseks anonümiseeritakse..</p> <p>Vastavalt Vabariigi Valitsuse seaduse § 65 on Rahandusministeeriumi valitsemisalas riigi eelarve-, ressursihaldus-, maksu-, tolli- ning finantspoliitika kavandamine ja elluviimine, majandusanalüüs ja -prognoos, riigiabialane nõustamine ja koordineerimine, raamatupidamise, audiitortegevuse, riikliku</p>
--	--

	<p>statistika, avaliku teenistuse ning riigivara ja riigihangetega seotud tegevus, riigi rahavoo juhtimine, välisvahendite kasutamise korraldamine, riigi antavate laenude ja riigigarantiide korraldamine, kohaliku omavalitsuse üksuste arendamine ja nõustamine, regionaalarengu, riigi- ja regionaalhalduse kavandamine ja koordineerimine ning ruumilise planeerimise alase tegevuse korraldamine ja järelevalve ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine.</p> <p>Vastavalt Rahandusministeeriumi põhimääruse § 30 lg 5 on Rahandusministeeriumi finantsteenuste poliitika osakonna ülesanne kujundada ja koordineerida finantssektori poliitikat, muu hulgas valmistada ette õigusaktide eelnõusid ning koordineerida nende rakendamist finantsjärelevalve, finantsstabiilsuse, finantskirjaoskuse edendamise, panganduse ja kindlustuse ning muude finantsteenuste, samuti finantsturgudega seotud taristute toimimise ja finantssektorit kaasavate pensioni- ja teiste sotsiaalkindlustusskeemide valdkonnas.</p>
--	---

4. Mis on isikuandmete töötlemise eesmärk?

Kirjeldage uuringu eesmärgi ja püstitatud hüpoteese, mille saavutamiseks on vajalik isikuandmete töötlemine. Palume siin punktis selgitada kogu uuringut, mitte ainult taotluse esemeks olevat osa (näitaks ka nõusoleku alusel toimuvat uuringu osa). Kui osa uuringust toimub nõusoleku alusel, siis palume taotlusele lisada nõusoleku vorm või selle kavand ning küsimustik või selle kavand.

2025. aasta alguses möödus neli aastat II samba muudatustest, millega lubati II sambast raha välja võtta enne pensioniiga. 2025. aasta alguseks oli raha väljavõtmise avaldusi esitanud üle 250 tuhande inimese ja väljavõetud summa ulatus üle 2 miljardi euro.

Tegemist on olnud pensionisüsteemi jaoks väga olulise muudatusega, mille tegelik kogumõju selgub kaugemas tulevikus. Muudatuse mõju on praeguseks hinnatud üldisel tasemel, sest ei ole teada II sambast raha väljavõtnud inimeste pensioniõiguste suuruseid (I ja III sammas) ning muid sissetulekuid, et hinnata täpsemalt nende hakkamasaamist pensionieas.

Teisalt on tekkinud poliitikutel soovid ja mõtted praegust süsteemi uuesti muuta. Kõiki uusi muudatusi tuleb aga varasemast oluliselt detailsemalt analüüsida, sest kuigi muudatus võib esmapilgul tunduda marginaalne, siis võib lihtsalt tekkida olukord, kus süsteemis raha väljavool suureneb või tekib hoopis nn „fondijooks“ (raha võtavad välja ka need inimesed, kes seda muidu ei plaaninud).

Rahandusministeerium on korra juba põhjalikumalt analüüsinud II sambast raha väljavõtnud inimesi „II sambast enne pensioniiga raha väljavõtmise mõjude analüüsiga“ (AKI otsus 2.2.-1/25/16-4). Selle tulemusena selgus, et mõjuanalüüsi tuleks teha põhjalikumalt ning kaasata juurde täiendavaid andmeid. Analüüsi tegemiseks kaastakse Tallinna Tehnikaülikooli teadlased.

Käesoleval uuringu eesmärk ja uurimisküsimused:

- 1) Kuidas mõjutavad pensionikogumist ning pensionifondist raha väljavõtmist erinevad

sotsiaaldemograafilised tegurid nagu: vanus, sugu, haridus, perekonnaseis, tegevusala, tööalane staatus ja muud sarnased faktorid.

2) Kuidas mõjutavad pensionikogumist ning pensionifondist raha väljavõtmist hariduslikud ning akadeemilisi ning intellektuaalset võimekust mõõtvad näidikud nagu: haridustase, haridusvaldkond, riigieksamite tulemused erinevate valdkondade lõikes, keelteoskus

3) Kuidas mõjutavad pensionikogumist ning pensionifondist raha väljavõtmist perekondlikud ning sotsiaalsed mõjud (sh perekond, töökoht).

4) Millisel määral on pensionifondist välja võetud raha liikunud kinnisvaraturule ning kui palju on pensioni väljavõtmist mõjutanud varasem kinnisvara omamine või eeldatav eesmärk kinnisvara soetada.

Pensionit puudutavad otsused omavad nii indiviidi kui ühiskonna seisukohalt väga olulist mõju finantsheaolule. Finantsheaolu üheks olulisemaks mõjuriks on rahatarkus ning detailsed sotsiaaldemograafilised, hariduslikud, akadeemilise võimekuse ning sotsiaalsed mõjurid võimaldavad hinnata, millised nimetatud teguritest on pensioniga seotud otsuseid kõige rohkem mõjutanud ning kas eksisteerib pigem käitumuslikke faktoreid (psühholoogiast või karjakäitumisest mõjutatud) või objektiivseid faktoreid (väikesed sissetulekud, potentsiaalsed perekondlikud või tervislikud mõjud), mis omavad olulist mõju indiviidide otsustele pensionit koguda (millises mahus) või pensionisammastest väljuda. Detailsete fondivalikute seostamine eelnevalt nimetatud tegurite klassidega võimaldab hinnata fondivaliku tinglikku õnnestumist või ebaõnnestumist (mõõdetuna ajaloolise tootluse baasil) mõju üldisele otsusele pensioni kogumise osas. Vastavad tulemused võimaldaksid disainida poliitikasoovitusi ning vaikimisi valikuid, mis aitaksid kaasa kokkuvõttes suurema finantsheaolu ja ratsionaalsemate valikuteni jõudmisel.

5. Selgitage, miks on isikut tuvastamist võimaldavate andmete töötlemine vältimatult vajalik uuringu eesmärgi saavutamiseks.

Isikuandmete töötlemine on vajalik andmete koondamiseks erinevatest registritest. Andmeandjad edastavad andmed Statistikaametile juba pseudonümiseeritud kujul ning Statistikaamet anonümiseerib andmed enne uuringu algust. Uuringu läbiviimise hetkeks on andmed muudetud anonüümseks sellisel viisil, et andmesubjekti või ei ole enam võimalik tuvastada.

6. Selgitage ülekaaluka huvi olemasolu.

Riigi ülesandeks on vastavalt Eesti Vabariigi põhiseadusele tagada inimestele abi vanaduse korral, seda tehakse peamiselt pensionisüsteemi abil. Pensionisüsteem puudutab igat inimest – pensioniks kogumine algab tööelu alguses ja kestab ca 45 aastat, pärast seda u 20 aastat on inimene vanaduspensioni saaja. Pensionikulud moodustavad riigieelarvest ca 1/5, mis tähendab, et selle jätkusuutlikkus omab kõige suuremat mõju riigieelarve rahalisele jätkusuutlikkusele. Samas on Eesti rahvastik vananemas, tööeline elanikkond vähenemas ja praegune suhteliselt madal pensionite tase veelgi vähenemas. Madal pensionite tase on jätnud ca 40% pensionäridest suhtelisse vaesusesse eelnevalt nimetatud tegurite tõttu.

Riigi eesmärgiks on tagada elanike majanduslik toimetulek efektiivse sotsiaalkaitseüsteemi kaudu ning püsiva ja kvaliteetse pensionipoliitika läbiviimiseks on vaja kvaliteetseid alusandmeid.

Uuringu väljundit vajavad pensionipoliitika kujundamiseks eelkõige Rahandusministeerium, kuid ka Sotsiaalministeerium. Täpsemate andmetega on võimalik paremini hinnata II samba reformi mõju nii pensionisüsteemile kui ka riigieelarvele. Samuti on tulemusena võimalik paremini ette valmistada pensionide nõustamist. Uuringu tulemused võivad mõjutada kõiki pensionikogujaid ja omab ka riigieelarvele olulist mõju.

7. Selgitage, kuidas tagate, et isikuandmete töötlemine ei kahjusta ülemääraselt andmesubjekti õigusi ega muuda tema kohustuste mahtu.

Vajadusel loetleda täiendavaid kaitsemeetmeid privaatsuse riive vähendamiseks.

Analüüsi sisuliseks läbiviijaks ja volitatud töötlejaks on Tallinna Tehnikaülikool.

Analüüsiga seotud andmeandjad (registripidajad) on järgmised: Sotsiaalkindlustusamet (SKA), AS Pensionikeskus, Eesti Hariduse Infosüsteem (vastutav töötleja Haridusministeerium), Rahvastikuregister (vastutav töötleja Siseministeerium), Statistikaamet ja Registrate ja Infosüsteemide Keskus (vastutav töötleja Justiits- ja Digiministeerium).

Andmete liikumine uuringus on kavandatud nii, et oleks võimalikult lühike andmete liikumise tee ja andmeid töötleks minimaalselt vajalik hulk inimesi. Sotsiaalkindlustusamet genereerib igale isikukoodile vastava unikaalse ID (UID) ja edastab selle koos isikukoodiga teistele andmeandjatele. Pseudonüümitud registriandmed liiguvad registripidajalt Statistikaameti turvalisse andmetöötluskeskkonda (teadlaste keskkond), kus Statistikaamet koondab andmed ning võtme hävitamisega anonümiseerib andmestiku, mida saavad seejärel kasutada TTÜ teadlased kinnises. Statistikaameti andmetöötluskeskkonnas, kust andmeid välja viia ei ole võimalik.

Isikuandmete töötlemine on vajalik andmete koondamiseks ning teatud isikuliste kategooriate loomiseks, et viia seejärel läbi kvantitatiivne statistiline analüüs. Erinevad registriandmed seotakse unikaalsete isikule omastatud koodidega (UID). Isikuandmete sidumine ja andmete töötlemine toimub järgides põhimõtteid, mis tagavad selle, et isiku kohustuste mahtu ei suurendata ning tema õigusi ei kahjustata.

1. Isikuandmed on nähtavad vaid registripidajatele. Sotsiaalkindlustusamet loob igale inimesele unikaalse koodi (UID) ning edastab selle ka teistele registritele ja Statistikaametile.
2. Päringutes palume koondada andmeid, mis on registripidajatel juba olemas. See tähendab, et andmesubjektide poole ei pöördata eraldi andmete kogumiseks ning andmesubjektidel ei teki täiendavaid kohustusi. Iga andmeallikas teeb registrist päringu statistiliseks analüüsiks vaid vajaliku minimaalse andmekoosseisu kohta.
3. Kõik registripidajad edastavad enda andmed Statistikaameti turvalisse andmetöötluskeskkonda anonümiseeritud kujul, kus isikukoodid on asendatud unikaalsete identifikaatoritega (UID). Tallinna Tehnikaülikoolil puudub ligipääs isikukoodi ja UID-i seostavale võtmele (nn linkimisvõtmele), mistõttu ei ole teadlastel võimalik andmeid otseselt isikuid tuvastavale kujule tagasi viia. Pärast andmestiku koostamist kustutab Sotsiaalkindlustusamet ühendamisvõtme. Võtme kustutamisega muutub andmete taas-isikustamine tehniliselt võimatuks, kuna seos UID-i ja isikukoodi vahel on pöördumatult hävinud. Seega ei ole võimalik andmeid hiljem originaalkujule taastada. Kuivõrd andmestik koondab andmeid mitmest registrist, eksisteerib teoreetiline võimalus, et haruldaste tunnuste kombinatsiooni alusel võiks üksikisik olla kaudselt tuvastatav. Siiski ei ole see mõistliku pingutusega teostatav ning on juhuslikult võimalik üksnes juhtudel, kui isik on töötlejale

tuttav ning tema kohta teatakse olulist taustinformatsiooni. Selle riski maandamiseks rakendatakse järgmisi meetmeid: (a) andmetele on ligipääs ainult konkreetse projekti uurimisrühma liikmetel Statistikaameti turvalises tööluskeskkonnas; (b) isikutasandi andmeid ei ole lubatud keskkonnast välja viia; (c) avaldatakse ainult agregeeritud statistilisi tulemusi, mille puhul järgitakse konfidentsiaalsusreegleid (sh minimaalne vaatluste arv analüüsitavas rühmas). Ühe registri andmete põhjal eraldiseisvalt isiku tuvastamine ei ole võimalik.

Andmete edastamise protsessis on kirjeldatud, et pärast andmestike koostamist ning edastamist hävitavad registripidajad võtme ehk nimekirjad isikukoodidega, mis näitavad isikukoodi ning UID vastavust, samuti hävitab iga registripidaja uuringu läbiviijale edastatud andmestiku. Võtme hävitamisega muutub andmete taas-isikustamine tehniliselt võimatuks ning protsess on pöördumatu.

Andmete töötlemine toimub Statistikaameti turvalises teadlaste keskkonnas, mis on spetsiaalselt loodud tundlike andmetega teadustöö läbiviimiseks. Keskkond vastab kõrgeimatele turvastandarditele ning on kasutusel paljudes teadusprojektides, sealhulgas sellistes, kus töödeldakse eriliiki isikuandmeid. Käesolevas projektis eriliiki isikuandmeid ei töödelda, mistõttu on turvariskid veelgi madalamad. Keskkonna peamised turvameetmed on järgmised:

- ligipääs on piiratud ainult konkreetse projekti jaoks volitatud teadlastega, kelle isik on eelnevalt tuvastatud;
- andmeid ei ole võimalik keskkonnast välja kopeerida, alla laadida ega edastada;
- kogu tegevus keskkonnas on logitud ja auditeeritav;
- väljundkontroll tagab, et keskkonnast väljastatakse ainult agregeeritud tulemusi, mis vastavad konfidentsiaalsusreeglitele (sh minimaalne vaatluste arv analüüsitavas rühmas).

Koostatud anonümiseeritud andmebaasi osas tagatakse konfidentsiaalsus ning selles olevaid andmeid ei ole lubatud kopeerida, levitada ega avalikustada kolmandatele osapooltele. Kõik tulemused esitatakse statistilise analüüsina üldistatul kujul.

Isikuandmete töötlemine ei kahjusta andmesubjektide õigusi ega muuda nende kohustuste mahtu, kuna uuringuprojekti lõpptulemuseks on teaduslik üldistus. Andmetöötleva lähtub andmete töötlemisel isikuandmete töötleva üldjuhendis toodud andmete töötlemise põhimõtetest.

Arvestades rakendatavaid kaitsemeetmeid on andmeleкке tõenäosus äärmiselt väike. Statistikaameti turvaline keskkond on tehniliselt projekteeritud selliselt, et andmete volitamata väljastamine ei ole võimalik. Juhul kui selline olukord peaks siiski tekkima, on tagajärjed minimaalsed järgmistel põhjustel:

- kõik andmed on anonümiseeritud ning võti on hävitatud, mistõttu ei ole andmeid võimalik isikutega otseselt siduda;
- kaudne tuvastamine tunnuste kombinatsiooni alusel on äärmiselt keeruline, kuna registriandmed on pidevas muutumises ning lekkinud andmed ei kajastaks enam tegelikku olukorda;
- andmestik ei sisalda eriliiki isikuandmeid ega tundlikku teavet;
- ligipääs andmetele on ainult ühel kogenud andmetöötleva (Tallinna Tehnikaülikool), kellel on pikaajaline kogemus sarnaste teadusprojektide läbiviimisel.

Info kõigi ministeeriumi poolt läbiviidavate uuringute ja analüüside kohta avaldatakse ministeeriumi lehel. Lehte ja sellel kajastuvat infot hoitakse ajakohasena. Inimestel on võimalik lehel tutvuda uuringute ja analüüside eesmärkide, andmekoosseisude ja analüüsi kokkuvõtliku teabega.

8. Kuidas toimub andmete edastamine isikuandmete allikalt teadusuuringu läbiviijani?

Sealhulgas palume välja tuua milliseid töötlussüsteeme ja/või keskkondi (sh pilveteenus) isikuandmete (sh pseudonüümitud) töötlemiseks kasutatakse ning millises riigis ⁴ asuvad töötlussüsteemide/pilveteenuse pakkuja serverid.

Isikuandmete allikad hõlmavad järgmisi registreid ja registripidajaid:

- Sotsiaalkaitse infosüsteem (Sotsiaalkindlustusamet);
- Pensioniregister (AS Pensionikeskus);
- Rahvastikuregister (Siseministeerium);
- Eesti Hariduse Infosüsteem (Haridusministeerium);
- Statistikaamet (Rahandusministeerium)
- Registrate ja Infosüsteemide Keskus (Justiits- ja Digiministeerium)

Andmete komplekteerimine ning edastamine toimub järgmise skeemi alusel:

Sotsiaalkindlustusamet koostab andmete sidumiseks vajalikud andmebaasid ehk isikukoodide ja genereeritud unikaalse koodidega andmebaasi. Sotsiaalkindlustusamet saadab andmete sidumiseks vajaliku andmebaasi krüpteeritud teiste andmepäringusse kaasatud registrate volitatud töötlejatele. Teised registrid lisavad Sotsiaalkindlustusametist saadatud andmete sidumiseks vajalikule andmebaasile nende registrist päritavad andmed, eemaldades isikukoodid ja jättes alles genereeritud unikaalsed koodid. Seejärel saadavad kõik andmeandjad andmefailid Statistikaameti turvalisse andmetöötluskeskkonda, kus Tallinna Tehnikaülikooli teadlased seovad kõik saadud andmefailid, mille tulemusena loodud andmebaas on kvantitatiivanalüüsi aluseks. Kuna analüüsi teostamiseks on vaja Sotsiaalkindlustusametist ka muid andmeid peale andmete sidumiseks vajalike andmestike, siis nende andmetega viib Sotsiaalkindlustusamet läbi sama protseduuri, mis teised registrid. Registrate vahel muud andmevahetust peale Sotsiaalkindlustusametist teistele registritele saadetavate andmete sidumiseks vajalike andmebaaside liikumise ei toimu. Töö teostajale isiku otsest tuvastamist võimaldavaid andmeid (isikukood, nimi) ei edastata.

Registrid hävitavad uuringu eesmärgi saavutamiseks loodud andmestikud, sh nimekirjad isikukoodide ja UID vastavustest, kuus kuud pärast tööde vastuvõtmist tellija poolt.

Sellist andmete ühendamise lahendust on varasemalt korduvalt kasutatud. Näiteks võib siin tuua Sotsiaalministeeriumi analüüsi ja AKI taotluse – „Pensionisüsteemi finantsilise ja sotsiaalse jätkusuutlikkuse analüüs“.

9. Loetlege isikute kategooriad, kelle andmeid töödeldakse ning valimi suurus.

Inimeste rühmad, keda uurida kavatakse ning kui palju neid on.

Andmeid soovitakse kõigi 2021-2024 elus olnud Eesti elanike kohta, kelle andmed on Sotsiaalkindlustusametil olemas, vanuses 18-60 aastat. Valimi orienteeruv suurus on 800 000

⁴ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Kui kasutatava keskkonna server ei asu piisava andmekaitsetasemega riigis, saab isikuandmete edastamine toimuda isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artiklite 44-50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmete-edastamine-valisriiki>. Kui kasutatava keskkonna server asub riigis, mis ei ole piisava andmekaitse tasemega, tuleb täita ka taotluse punkt 12. Edastamine tähendab ka isikuandmete hoidmist serveris.

isikut.

9.1. Tooge välja periood, mille kohta isikuandmete päring tehakse.

Andmeid küsitakse 2024. aasta lõpu seisuga (või andmepäringu tegemise seisuga kui ei ole võimalik andmeid välja võtta 2024. aasta lõpu seisuga) ja sisaldab inimesi, kes olid elus perioodil 2021-2024.

9.2. Loetlege töödeldavate isikuandmete koosseis.

Tuua detailselt välja, milliseid isikuandmeid töödeldakse (nt ees- ja perenimi, isikukood, e-posti aadress jne) ning põhjendus, miks just neid andmeid on uuringu eesmärgi täitmiseks vaja. Vajadusel esitada taotluse lisana (nt tabelina).

Koostatakse uued eraldi andmestikud ja ei kasutata varasemaid andmestikke (AKI otsus 2.2.-1/25/16-4).

Sotsiaalkaitse infosüsteem:

- Isikukood
- Sünniaasta
- Sugu
- Pensioni liigi kood seisuga 31.12.2024
- Esmase pensioni määramise aasta
- Määratud pension suurus seisuga 31.12.2024
- Pensioniõiguslik staaž seisuga 31.12.2024
- Pensioniosakute summa seisuga 31.12.2024
- Pensioniosakud aastatel 2020, 2021, 2022, 2023 ja 2024.

Pensionikeskusest:

- Isikukood
- Keele eelistus
- II samba kontojääk (raha) seisuga 31.12.2024
- III samba kontojääk (raha) seisuga 31.12.2024
- II samba investeerimiskontole kantud summa seisuga 31.12.2024
- II sambast raha väljavõtmise avalduse kuupäev
- II samba sissemaksete peatamise kuupäev
- II samba kehtiv maksemäär
- II sambast väljavõetud summa seisuga 31.12.2024
- III sambast väljavõetud summa seisuga 31.12.2024
- II samba personaalne IRR tootlus seisuga 31.12.2024
- Aktiivne II samba pensionifond
- Mitmes II samba pensionifondis on inimesel osakuid
- Kohtutäituri arestitud summad
- II samba kontojääk pensionifondide lõikes
- Aktiivne III samba pensionifond
- III samba kontojääk pensionifondide lõikes

Rahvastikuregister:

- Isikukood
- Elukoht (KOV täpsusega),
- Kodakondsus
- Kõrgeim haridustase
- Laste arv

- Surma aasta

Eesti Hariduse Infosüsteem:

- Isikukood;
- Õppeasutuse ID;
- Õppeasutuse nimi;
- Õppeliik (kõrg, kutse);
- Õppetase;
- Õppekava kood;
- Õppima asumise päev;
- Lahkumise kuupäev;
- Lahkumise põhjus (lõpetas või katkestas);
- Omandatud kvalifikatsioon;
- Riigieksami nimetus (aine);
- Riigieksami tulemus;
- Riigieksami soorituse kuupäev;
- Lõpetatud õppeasutuse ID;
- Lõpetatud õppeasutuse nimi;
- Lõpetamise kuupäev;
- Haridustase (põhikool, gümnaasium);
- Õppeaine lõputunnistusel;
- Hinne lõputunnistusel.

Statistikaamet

- Rahvaloenduse andmestik
 - Isikukood
 - Emakeel
 - Tööhõive seisund
 - Amet
 - Tegevusala
 - Haridustase
 - Peamine elatusallikas
 - Teised elatusallikad
 - Keelteoskus

- Leibkonna ja perekonna seisund
- Samal aadressil elavate inimeste arv
- Töökoha asukoht (riik, KOV)
- Maksuameti andmestik
 - Isikukood
 - Sotsiaalmaksuga maksustatav tulu
 - Aastal 2020
 - Aastal 2021
 - Aastal 2022
 - Aastal 2023
 - Aastal 2024
 - Muu tulu tululiigi kaupa
 - Aastal 2020
 - Aastal 2021
 - Aastal 2022
 - Aastal 2023
 - Aastal 2024

Registrite ja Infosüsteemide Keskus

- Kinnistusraamatu väljavõte isikule kuuluva kinnisvara osas seisuga 31.12.2020
- Kinnistusraamatu väljavõte isikule kuuluva kinnisvara osas seisuga 31.12.2021
- Kinnistusraamatu väljavõte isikule kuuluva kinnisvara osas seisuga 31.12.2022
- Kinnistusraamatu väljavõte isikule kuuluva kinnisvara osas seisuga 31.12.2023
- Kinnistusraamatu väljavõte isikule kuuluva kinnisvara osas seisuga 31.12.2024
- Sealhulgas andmekoosseis (2020, 2021, 2022, 2023, 2024 lõpu seisuga tehtud väljavõtete puhul)
 - Omaniku isikukood
 - Omaniku osa suurus kaas- või ühisomandist
 - Kinnistu liik
 - Kinnistu sihtotstarve
 - Katastriüksuse aadress KOV täpsusega
 - Kehtiva hüpoteegi summa

9.3. Loetlege isikuandmete allikad.

Nimetage konkreetsed isikuandmete allikad (nt registrid, küsitluslehed jne), kust isikuandmeid saadakse.

Isikuandmete allikad hõlmavad järgmisi registreid ja registripidajaid:

- Sotsiaalkaitse infosüsteem (Sotsiaalkindlustusamet);
- Pensioniregister (AS Pensionikeskus);
- Rahvastikuregister (Siseministeerium);

- Eesti Hariduse Infosüsteem (Haridusministeerium);
- Statistikaamet (Rahandusministeerium);
- Kinnistusraamat (Registrite ja Infosüsteemide Keskus) -

9.4. Kas andmeandjatega (andmekogu vastutava töötlejaga) on konsulteeritud ning nad on valmis väljastama uuringu eesmärgi saavutamiseks vajalikud andmed?

Jah

10. Kas kogutud andmed pseudonümiseeritakse või anonümiseeritakse? Mis etapis seda tehakse? Kes viib läbi pseudonümiseerimise või anonümiseerimise (vastutav töötleja, volitatud töötleja, andmeandja vms)?

Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis selgitada, miks seda ei tehta.

Andmed anonümiseeritakse vastavalt punktis 7 kirjeldatule. Vastutava ja volitatud töötlejani jõuavad anonümiseeritud andmed.

10.1. Loetlege pseudonümiseeritud andmete koosseis.

Pseudonümiseeritakse isikukoodid, andmekoosseis on toodud punktid 9.2.

10.2. Kirjeldage pseudonümiseerimise protsessi ja vahendeid.

Kui kasutatakse koodivõtit, siis tuua välja, kes koodivõtit säilitab ja kui kaua säilitab.

Unikaalse koodi loob uuringu alguses Sotsiaalkindlustusamet. Teised registrid kodeerivad sama koodiga oma registrist päritud andmed. Genereeritud unikaalne kood ja isikukood liiguvad vaid eri registrite vahel, vastutavale ning volitatud töötlejale seda infot ei esitata.

Sotsiaalkindlustusamet kustutab koodi kohe peale andmete üleandmist. Rahvastikuloenduse andmekoguga sidumiseks loob Statistikaamet täiendava pseudonümiseeritud unikaalse koodi, mida kasutatakse andmete sidumise puhul, millele ligipääsu võimaldab Statistikaamet volitatud töötlejale ainult läbi Statistikaameti kaitstud uuringukeskkonna kasutamise, milles tuleb teostada vajalik analüüs ilma andmete keskkonnast välja liikumata.

10.3. Tooge välja pseudonümiseeritud andmete säilitamise aeg ja põhjendus.

Kui andmeid ei pseudonümiseerita, siis tuua välja andmete kustutamise tähtaeg.

Vähemalt kvartali ja aasta täpsusega.

Isikuandmed kustutakse/hävitatakse pärast kogumise eesmärgi saavutamist. Registrid kustutavad päringus küsitud isikuandmed peale andmete edastamist Statistikaameti andmetöötluskeskkonda. Statistikaameti teadlaste keskkonnas kustutatakse andmed 31.12.2027.

Andmete säilitamine kuni 2027. aasta lõpuni on vajalik kuna uuringu tulemused avaldatakse eelretsenseeritavates rahvusvahelistes teadusajakirjades. Kvaliteetne teaduslik avaldamisprotsess on aeganõudev: andmete analüüs, teadusartiklite kirjutamine, eelretsenseerimine ja võimalikud parandusvoorud võtavad tiipsemel ajakirjade puhul tavaliselt 12–24 kuud. Teaduseetika nõuab, et algandmed oleksid säilitatud kuni tulemuste lõpliku avaldamiseni, et tagada tulemuste kontrollitavus ja reprodutseeritavus. Uuringu tulemusi plaanitakse esitleda rahvusvahelistel teaduskonverentsidel, kus retsensendid ja teised teadlased võivad esitada täiendavaid analüüsiküsimusi. Andmete kättesaadavus võimaldab vastata täpsustavatele päringutele ja viia läbi täiendavaid robustsuskontrolle.

Rakenduslikust aspektist toetab uuring Rahandusministeeriumi poliitikaanalüüsi. 2027. aasta Riigikogu valimiste järgselt võivad kerkida uued poliitikaalgatused finantsteadlikkuse valdkonnas, mille mõjuhinnanguks on vajalik võrdlusbaas varasematest andmetest.

Rahandusministeeriumil on juba teada konkreetsed poliitilised huvid, mis võivad vajada täiendavat analüüsi.

11. Kas andmesubjekti teavitatakse isikuandmete töötlemisest? <i>Jah/ei</i>	Jah. Teavitatakse ministeeriumi kodulehe ja sotsiaalmeedia kaudu.
11.1. Kui vastasite ei, siis palun põhjendage⁵	Isikuandmete töötlemine on ette nähtud seaduses, välislepingus või Euroopa Liidu Nõukogu või Euroopa Komisjoni otsekohaldavas õigusaktis. Andmesubjekti teavitamine ei ole võimalik/põhjendatud: • andmete töötlemine ei kahjusta andmesubjekti huve, sest väljund on teaduslik üldistus.
11.2. Kui vastasite jah, siis kirjeldage, kuidas teavitatakse.	
11.3. Kust on leitavad andmekaitsetingimused⁶?	<u>Privaatsussätted Rahandusministeerium</u>

12. Kas isikuandmeid edastatakse kolmandatesse riikidesse⁷ <i>Jah/ei. Kui vastate küsimusele jah, siis täita ka järgnevad lahtrid.</i>	Ei
12.1. Loetlege riigid, kuhu isikuandmeid edastatakse.	-
12.2. Milliseid lisakaitsemeetmeid kasutatakse?	-

Kinnitan, et taotluses esitatud andmed vastavad tegelikkusele.

Merike Saks
(allkirjastaja ees- ja perenimi)⁸

Digitaalselt
(allkiri ja kuupäev)

⁵ Isikuandmete töötlemisest teavitamise kohustus tuleneb IKÜM-st, teavitamata jätmine on põhjendatud väga erandlikel juhtudel.

⁶ IKÜM-i kohaselt tuleb andmesubjektile esitada isikuandmete töötlemise kohta teave ehk nn andmekaitsetingimused, mis peavad vastama IKÜM art 12 – 14 sätestatule.

⁷ Isikuandmete edastamine on lubatud üksnes sellisesse riiki, millel on piisav andmekaitse tase (Euroopa Liidu liikmesriigid; Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigid; riigid, mille isikuandmete kaitse tase on Euroopa Komisjoni poolt hinnatud piisavaks). Isikuandmete nn kolmandatesse riikidesse edastamine toimub IKÜM artiklite 44-50 alusel. Täiendav teave: <https://www.aki.ee/isikuandmed/andmetootlejale/isikuandmete-edastamine-valisriiki>.

⁸ Taotluse saab allkirjastada vaid isik, kellel on vastava asutuse/ettevõtte esindusõigus või teda on volitatud taotlust esitama. Kui allkirjastaja on volitatud taotlust esitama, siis esitada volitust tõendav dokument (volikiri, leping vms).